

RESULTATER FRA HELSE- og ATFERDSUNDERSØKELSEN PÅ SHIBA

Frode Lingaas, Professor, seksjon for genetikk, Norges veterinærhøgskole, Oslo, mai 2010

Helseundersøkelsen på Shiba er ferdig. Undersøkelsen ble gjennomført i samarbeid med Norges veterinærhøgskole, og Shiba-klubben har nå et godt grunnlag for å vurdere den generelle helsesituasjonen og kan vurdere om det er ønskelig å fokusere nærmere på noe av det som har kommet fram.

Det ble stilt en rekke spørsmål om helse og atferd hos rasen, og undersøkelsen gir en god oversikt over eiernes vurdering av helsesituasjonen. Selv om undersøkelsen er konfidensiell kan det være enkelte spørsmål som oppfattes som kontroversielle, og at en derfor kan få et galt inntrykk av den reelle forekomsten, men dette er alltid en utfordring. Vi håper imidlertid at dette gir et godt og mest mulig riktig bilde av helsesituasjonen på rasen.

Listen over de ulike spørsmål og de tilhørende frekvenser er ganske lang. I denne rapporten gis en oppsummering av de variablene der det har vært noen registreringer, mens områder der det nesten ikke har vært anmerkninger i rasen foreløpig er utelatt.

Generelt om folk og hunder i undersøkelsen

Til tross for at man har oppgitt regnummer på hundene er undersøkelsen anonym, og alle kan føle seg trygge på at opplysninger om den enkelte hund blir anonymt behandlet på Veterinærhøgskolen.

Det ble lagt inn informasjon på ca 321 hunder. I forhold til antall hunder som er registrert i NKK de siste 10 år (671), svarer dette til en svarprosent på ca 49%

53% av hundene var med i undersøkelsen var tisper, mens 47% var hannhunder. Ca 9 % av hundene var kasterte. Det var i hovedsak eieren selv som svarte (90%) eller det var gjort i samråd med eier (9 %). I ettertid har vi imidlertid sett at begrepet "eier" er til å misforstå. Vi mente egentlig den som har den daglige kontakt med hunden, og hvis det er en fôrvert er det ofte vedkommende som har best kjennskap til hunden. Ettersom det er ca 9% som er besvart "i samråd" regner vi med at den som kjenner hunden best har bidratt til besvarelsen, og det er jo det viktigste. Undersøkelsen viste at over 97% av Shiba-eierne tillot at vi kontaktet dem hvis vi hadde ekstra spørsmål, og ca 81% var villig til å bidra til forskning med en blodprøve hvis Veterinærhøgskolen ønsket det. Det var hyggelig at så mange var villige til å bidra til forskning, og vi vil snart henvende oss for å samle inn blodprøver fra noen hunder. I første rekke vil dette gjelde hunder som er redde for høye lyder, samt hunder som ikke har slik angst (for sammenligning), og kanskje fra noen andre problemstillinger. De fleste rapporteringene gjaldt levende hunder (84%), mens 16% av hundene var døde (52 hunder). Sistnevnte, selv om det ikke er veldig mange hunder, kan gi en antydning om vanlige dødsårsaker.

De fleste har hatt hunden siden den var liten valp (69%), ca 18% fikk den mellom 2-6 mndr og 10 % fikk hunden etter at den var blitt ett år.

Den gjennomsnittlige levealder for de døde hundene var ca 4,7 år. Av de døde hundene oppgis at dødsårsaken var at hunden ble "gammel og svak" i bare 18% av tilfellene. Ca 10% døde pga kreft og 10% oppgir hjerneslag som en sannsynlig årsak. Gruppen "andre sykdommer" og ulykker er like store og utgjør til sammen 31% , Ca 22% oppgir atferdsproblemer som den viktigste grunnen.

Fysisk helse

Shiba eieren stort sett fornøyd med hundens helse

Det ser ut til at de fleste eierne er fornøyd med hundens helse. 65% av eierne svarer at de er meget godt fornøyd med hundens helse, mens 30% er godt fornøyd. Generelt sett må dette betraktes som et godt resultat. Det er likevel en del områder som klubben bør vurdere å ta fatt i. Under gis en oversikt over de viktigste resultatene når det gjelder fysisk helse.

Hud og hudproblemer

Til tross for at majoriteten av eierne er godt fornøyd med hundens helse, rapporterte 18% av eierne at hunden har hatt ”vedvarende/alvorlige problemer med hud/pels/øre”.

Hudproblemene fordeler seg på ulike diagnoser, men den største gruppen, generell kløe, utgjør ca 68% av de med problemer.

Ca 12% av hundene kan også se ut til å ha symptomer på allergi, som i første rekke karakteriseres med kløe, håravfall og av og til flassing.

hudkløe	Frequency	Percent
0	283	88.16
1	38	11.84

Litt over halvparten av tilfellene av allergi (22 stykk/7%) er verifisert med positiv allergitest. Resten (14) er ikke testet.

allergi	Frequency	Percent
0	275	88.42
1	14	4.50
2	22	7.07

Det er altså ”stort overlapp” mellom diagnosene ”kløe” og ”mulig allergi”.

Furunkulose er observert (<2%), men ser ikke ut til å være noe problem. Våteksem er også observert hos ca 3% av hundene, men de fleste sjeldnere enn 1g/år.

Øret er egentlig en del av huden og hvis hudproblemer er utbredt kan en også forvente en del problemer med øre/øregang. I dette tilfellet rapporterer eierne om problemer med øret hos 3 % av hundene.

Fordøyelsesproblemer og fôring

Det er oppgitt noen problemer med fordøyelsesproblemer hos ca 6% av hundene. Det gjelder i første rekke noe gjentakende diaré og oppkast.

De fleste eierne bruker tørrfôr daglig (92%) eller ofte (4%), bare ca 22% av eierne bruker ferskt/frosset fôr. Matrester gis ofte eller daglig av bare 19% av eierne. Tyggesaker gis ofte eller daglig av 25% av eierne.

Tenner

Det er observert tann”feil” hos 13% av hundene, de viktigste anmerkningene kommer på Melketenner-som ikke falt ut av seg selv (14% av de med tannfeil) , Underbitt 14%, Medfødt mangel på 1 premolar (21%), og 27% medfødt mangel på >1 premolar.

Hjerteproblemer

Det er bare registrert et par tilfeller av hjerteproblemer i rasen (<1%)

Luftveisproblemer er registrert hos ca 13% av hundene. Her dreier det seg i første rekke om nesemidd (7%) og kennelhoste (6%)

Øyeproblemer

6% oppgir at de har hatt det, men ingen spesifikke øyesykdommer viser en høy hyppighet. Ingen oppgir at de har hatt PRA (progressiv retinal atrofi) på hunden sin, men det går ikke frem av undersøkelsen hvor mange som har lyst hundene sine. Det er også en del (41) som sier at de "ikke er sikre" om hunden har PRA. Det er vanskelig å tolke disse svarene, men det kan være en ide å være oppmerksom og evt følge opp dette for å få klarhet i dette.

pra	Frequency	Percent
0	225	84.59
1	41	15.41

Ledd- og muskelproblemer oppgis hos ca 6% av hundene (20 stykk).

Det er noen få tilfeller av osteochondrose og artrose, men ingen grunn til bekymring over dette.

17 hunder eller omtrent 5,5% oppgir at hunden har patellaluksasjon.

Halvparten av hundene er røntget og oppgir at hunden ikke har HD. 5% oppgir at hunden har HD, men bare noen få av disse har observert halthet (3 hunder/=8%). 16% av hundene er røntget for AD og nesten alle er fri.

Ca 2% av hunden ser ut til å ha muskelproblemer

Døvhhet/epilepsi

Det er observert 4 hunder med døvhhet og 4 hunder med epilepsi

Reproduksjonsproblemer

Det er observert noen tilfeller av livmorbetennelse (10) og innbilt svangerskap (19).

Løpetid Ca 65% av hundene har løpetid ca 2 g/år, 15% 1 gang per år og 14% mer enn 2 g / år. 5% av hundene har løpetid mindre enn 1g / år.

64□Hvor ofte har tisper løpetid?	løpetid	Frequency	Percent
1g per år=1	1	8	5.23
Ca 1 g per år=2	2	23	15.03
Ca 2 g per år=3	3	100	65.36
> 2 g per år=4	4	21	13.73

Valper 68% av tispene har aldri hatt valper, 11% har hatt 1 kull, 11% har hatt 2 kull og 10% har hatt 3 eller flere kull.

65□Har tisper hatt valper?	valper	Frequency	Percent
NEI=0			
Ett kull=1	0	113	68.07
2 kull=2	1	18	10.84
3-4 kull=3	2	19	11.45
> 4 kull=4	3	11	6.63
	4	5	3.01

67% av de brunstige tispene godtar hannhundene, mens 23% har opplevd at parringsklar tisper avviser hannhunden.

Inseminering er meget sjelden på rasen og har bare skjedd i et par tilfeller.

7% oppgir å ha fått misdannede valper

11% har opplevd at tisper går tom en gang, mens 6% oppgir at dette har skjedd 2 ganger
89% av tispene har valpet uten komplikasjoner, 5% har hatt problemer som har vært løst "hjemme" mens 5% oppgir at de har tatt keisersnitt,

Hormonell sykdom

8 hunder (2,6%) har hatt blodsykdom, de fleste hypothyreose.

Kreftproblematikk

Ca 5% oppgir at de har fått diagnosen kreft på hunden sin. Det er jursvult som dominerer med ca 2% og hudkreft (4) i 1 % av hundene

Unormal reaksjon på neddoping/medisiner

Noen eiere oppgir at hunden tåler mye / lite, men bare 4 hunder oppgir at de tåler lite.
Omtrent samme antall hunder oppgir at de har en unormal reaksjon på noen vaksiner/parasittmidler.

Hannhund - reproduksjonssystemet

Kryptorkisme

9 hunder oppgir ensidig kryptorkisme

21 hannhunder (14%) oppgir at de har hatt forhudskatarr

Urinveissystemet

13 hunder (4%) har hatt blærekatarr

Atferdsproblematikk

Fornøyde med generell atferd

Ca 82 % av eierne var meget godt (51%) eller godt (31%) fornøyd med hundens generelle atferd, mens 18% bare var middels eller dårlig fornøyd.

Det er stilt er rekke spørsmål for en generell klassifisering av hundens generelle atferd. Skalaen var fra 1= Ikke riktig til 5= meget riktig, de enkelte egenskapene er selvforklarende fra tabellene:

lettlart	Frequency	Percent	toff	Frequency	Percent
1	3	0.94	1	3	0.93
2	16	5.00	2	20	6.23
3	70	21.88	3	76	23.68
4	125	39.06	4	143	44.55
5	106	33.13	5	79	24.61

Nysgjerrig	Frequency	Percent	Trygg	Frequency	Percent
1	4	1.26	1	11	3.43
2	3	0.94	2	18	5.61
3	36	11.32	3	54	16.82
4	106	33.33	4	107	33.33
5	169	53.14	5	131	40.81

Selvstend	Frequency	Percent	Glad	Frequency	Percent
1	2	0.62	1	1	0.31
2	9	2.80	2	3	0.93
3	29	9.03	3	13	4.05
4	79	24.61	4	81	25.23
5	202	62.93	5	223	69.47

Humørsyk / temperamentsfull.

humors	Frequency	Percent	tempfull	Frequency	Percent
1	149	47.15	1	39	12.26
2	73	23.10	2	52	16.35
3	38	12.03	3	91	28.62
4	36	11.39	4	74	23.27
5	20	6.33	5	62	19.50

En ser altså at eierne karakteriserer ca 18% av hundene som "humørsyke" og at ca 43% av hundene kan karakteriseres som ganske temperamentsfulle.

Uønsket atferd overfor andre hunder

Hender det at hunden når den er løs slåss (alvorlig) med andre hunder av samme kjønn ("slosslossamme") og motsatt kjønn når de er løse (=ikke bånd)?

1=aldri/meget sjelden, 2=sjelden, 3=av og til, 4=ofte til 5=svært ofte

slosslossamme	Frequency	Percent	slosmotsatt	Frequency	Percent
1	173	55.10	1	244	77.71
2	53	16.88	2	47	14.97
3	39	12.42	3	14	4.46
4	27	8.60	4	5	1.59
5	22	7.01	5	4	1.27

Ca 15% oppgir at hunden ofte eller meget ofte sloss med andre hunder av samme kjønn (løs) Tilsvarende viser ca 28 % av hundene ofte eller meget ofte aggressive signaler mot hunder av samme kjønn når de går i bånd.

Eierne oppgir tilsvarende at det har forekommet ofte/meget ofte at hunden har bitt hunder av samme kjønn (3% av hundene), og at det samme har hendt mot motsatt kjønn for ca 2% av hundene

Uønsket atferd overfor mennesker

Hunder som knurrer ofte mot voksne er relativt sjelden, ca 2% mot voksne i familien og ca 4% mot fremmede voksne.

knurrvoksfam	Frequency	Percent	knurrfremvoks	Frequency	Percent
1	264	84.89	1	214	67.51
2	29	9.32	2	51	16.09
3	13	4.18	3	40	12.62
4	4	1.29	4	8	2.52
5	1	0.32	5	4	1.26

Frekvensen av knurring mot barn i familien ligger litt lavere, mens mot fremmede barn ligger den også rundt 4%.

Når det gjelder ”snapping” rapporteres det om tilsvarende tall som for knurring, men noe sjeldnere med hunder som ”snapper” etter fremmede barn.

Når det gjelder biting er dette vanligere mot familiemedlemmer enn mot fremmede. Ca 4% av hundene har bitt familiemedlemmer flere ganger, mens ca 1,5% har bitt fremmede flere ganger.

Det hender også at Shibaen har bitt barn, men dette ser ut til å være enkelttilfeller/sjelden

bittbarnfam	Frequency	Percent	bittbarnfrem	Frequency	Percent
1	283	94.33	1	302	96.79
2	15	5.00	2	8	2.56
3	2	0.67	3	2	0.64

Skala: 1=aldri/meget sjelden, 2=sjelden, 3=av og til

Det er ingen klare situasjoner der hunden viser uønsket atferd overfor mennesker, det kan være alt fra fjerning av godbit, fjerning av mat, bading/stelling, fremmede som klapper hunden og noen få tilfeller uprovosert.

Angst mot høye lyder

Det rapporteres endle hunder med frykt for høye lyder i rasen. 12% av hundene kan vise en moderat til meget sterk frykt for tordenvær. Ca 19% viser skuddreddhet i varierende grader,

lydsmell	Frequency	Percent	lydfyrverk	Frequency	Percent
1	159	50.48	1	137	44.05
2	61	19.37	2	43	13.83
3	36	11.43	3	33	10.61
4	30	9.52	4	37	11.90
5	29	9.21	5	61	19.61

mens over 30% viser sterk/meget sterk frykt for nyttårsraketter.

Rundt 8% av hundene kan vise frykt for voksne menn, 5% for voksne kvinner og 8% viser frykt for barn.

Hunden og bjeffing

Forekomsten av bjeffing varierer mye med situasjonen. Det er rapportert noe bjeffing mot fremmede voksne (12%) og barn (8%). 30% bjeffer vanligvis når det ringes på dørklokken,

mens ca 60% av hundene gjør dette meget sjelden/aldri. Ca 20% kan bjeffe på fremmede besøkende, men 8% kan gjøre det samme med kjente besøkende. 13% kan bjeffe på mennesker som passerer hus/hage, mens bare 1-2% på personer som passerer bilen.

Jaktlyst

Ca 65% av hundene viser hyppig/meget hyppig jaktlyst hvis den lukter vilt. Katter er like fristende (65%) og bare 10% ”mangler” jaktlyst på katt. Joggere og lekende barn bare pirrer jaktlysten i ca 5-6% av hundene

Stress

Ca 11% av hundene er stresset under bilkjøring, men bare 3,5% er meget sterkt stresset. Majoriteten av hundene roer seg raskt ned etter stress-situasjoner (meget raskt: 63%; raskt: 25%). På nye steder kan 20% av Shiba bruke litt tid på avstressing, men de fleste er ganske rolige hjemme.

stressbil	Frequency	Percent	raskroetterstress	Frequency	Percent
1	200	63.09	1	202	63.72
2	45	14.20	2	77	24.29
3	38	11.99	3	27	8.52
4	23	7.26	4	8	2.52
5	11	3.47	5	3	0.95

Forventninger

88% av eierne oppgir at mentaliteten til hundene svarer til de forventningene de hadde da de valgte rasen.

forventning	Frequency	Percent
0	38	12.18
1	274	87.82

Repeterende atferd

Det ser ut til at Shibaen har en relativt høy forekomst av repeterende atferd, enten bare en atferd, eller kombinasjoner av flere. Følgende spørsmål og koder var brukt i undersøkelsen;

Har hunden uvaner (tendens til repeterende atferd, hyppig slikking, biting o.l.)?

(Nei, hunden har ikke slik atferd=0; Ja, hyppig biting i poter=1; JA, endel slikking forbein=2; JA slikking/biting flanke/lår=3; JA, annet=4; JA, jager hale=5)

Og følgende ble svart (flere tall betyr kombinasjon av flere ulike atferder).

repeterende	Frequency	Percent
0	202	72.40
1	4	1.43
2	23	8.24
3	7	2.51
4	8	2.87
5	18	6.45
12	2	0.72
15	1	0.36
23	4	1.43
25	2	0.72
35	3	1.08
123	1	0.36
124	1	0.36
125	2	0.72
354	1	0.36

Det går altså fram at mange Shibaer driver med slikking av forbein (8%) og halejaging (6,5%)

Noen andre atferdstrekk

Er hunden glad i å bade (vi mente egentlig svømme, men spørsmålet er litt uspesifikt)? Som det går fram er det ingen hund som elsker vann.

bade	Frequency	Percent
0	98	31.41
1	105	33.65
2	85	27.24
3	17	5.45
4	7	2.24

(Absolutt ikke=0; Lite glad i vann=1; Bader av og til=2; Glad i å bade=3; Ja, veldig=4)

Middels matlyst ?

matlyst	Frequency	Percent
0	4	1.26
1	57	17.92
2	167	52.52
3	67	21.07
4	23	7.23

(Meget dårlig appetitt=0; Liten appetitt/ -kresen=1; Helt vanlig appetitt=2; Ganske stor appetitt=3; Ekstremt matglad !=4)

Hender det at hunden stjeler mat?#

(Aldri=0; Sjelden=1; Av og til=2; Ofte=3; Meget ofte=4)

stjeler	Frequency	Percent
0	136	43.04
1	82	25.95
2	86	27.22
3	12	3.80

Hvis den får mulighet; hender det at hunden spiser møkk?#

Aldri=0; Sjelden=1; Av og til=2; Ofte=3; Meget ofte=4\$;

spismokk	Frequency	Percent
0	117	36.79
1	73	22.96
2	100	31.45
3	16	5.03
4	12	3.77

Sover hunden din i sengen?; Aldri=0; En sjelden gang=1; Av og til=2;

Ofte=3; Meget ofte=4\$;

sovseng	Frequency	Percent
0	161	50.47
1	40	12.54
2	46	14.42
3	23	7.21
4	49	15.36

Hvis du har hunden i sengen er du ikke alene om det.

sofa	Frequency	Percent
0	101	31.86
1	26	8.20
2	37	11.67
3	27	8.52
4	126	39.75

Men betydelig mer vanlig med sofa-ligging. (Får hunden ligge i vanlig sofa? (Nei, aldri=0; Ja, har egen sofa=1; En sjelden gang=2; Av og til=3; Ganske ofte=4)

Konklusjoner

Det er viktig å huske på at de foreliggende resultatene er en oppsummering av besvarelsene fra ulike eiere og deres tolkning av problemene hos Shiba-eierne.

I hovedsak kan vi se at eierne er fornøyd med hundenes helse. Samtidig er det noen anmerkninger på både fysisk helse og atferd. Innenfor fysisk helse er det i første rekke noen anmerkninger på hud/kløe/allergi.

Det er også noe uklarhet når det gjelder PRA, og det bør undersøkes om den ”usikkerheten” som noen har gitt uttrykk for er vanskeligheter med å tolke spørsmålet vårt eller om det er symptomer på dårlig syn som ligger bak.

Innenfor atferdssiden ser det også ut til å være enkelte anmerkninger. Det ene er at det er en del hunder som ser ut til å reagere ganske sterkt på høye lyder (nyttårsraketter osv). Dette behøver jo ikke være et kjempeproblem, først og fremst fordi dette oftest er knyttet til dagene rundt nyttårsskiftet, men det kan også være et uttrykk for en generell økt sensitivitet for høye lyder. Det er også verdt å legge merke til den relativt høye forekomsten av repeterende atferd hos shiba. Sett i sammenheng med dødsårsaker, der en ser at mange oppgir at atferdsproblemer er en viktig årsak, kan dette være verdt å se nærmere på. Når det gjelder forekomsten av uønsket atferd mot andre hunder og mennesker kan en også diskutere om denne på sikt bør ligge enda lavere.

Ved Norges veterinærhøgskole driver vi en del forskning på nettopp slike problemstillinger. Vi tror at det er mulig å finne årsaker som kan hjelpe til å redusere dette problemet i fremtiden og er interessert i et samarbeid med klubben. Nyere forskning har vist at det kan være disponerende gener for slik atferd, og dersom det er riktig er det mulig å finne dem. Det vil i tilfelle kunne bety at en også kan finne faktorer/genere som kan påvirke risikoen for å utvikle slik atferd. Dette er en av de tingene som vi antagelig kommer til å følge opp, bl.a. med å henvende oss til noen av de eierne som har antydnet at de kan være villige til å ta en blodprøve av hunden sin. En email om dette vil gå til de aktuelle hundeeierne ganske snart.

Veterinærhøgskolen vil takke for et godt samarbeid med klubben. Rapporten som er utarbeidet nå er laget for at det skal være et grunnlag for å diskutere resultatene på Shiba-møtet i slutten av mai. Selve rapporten er skrevet litt raskt, og håper at antallet trykkfeil ikke er for høyt.

Ta gjerne kontakt dersom dere ønsker et møte der vi kan gå gjennom resultatene og diskutere om det er ønskelig med et samarbeid med bakgrunn i resultatene.